

Kaika suvõulikooli loengukava

Kae lk 2

Kitsõkasvataja taht 50 kitsõ asõmõl 500 võtta

Kae lk 3

Essünü seeneline es mõista nutitelefoni tarvita

Kae lk 4

Misso kuul 250

Misso kuul tähüsf 250 aastat valla hariduselo algusõst. Kirakogo perrä omma edimäde tiidmise Misson kooliharidusõ andmisõ kotsilõ aastast 1766. Säälpõ 20 last ütten klassiruumin ja oppajas olf Abrahami Thomas.

Misso kooli oppaja Kukõ Helve, kiä om ka esi 12 aastat tan koolin käünü, kõnõlõs aoluust nii: «Rahvas kõnõlõs, et edimäne kooli jaos chitet maja olf Pulli külän Lõokõsõ ussaian ti veeren. Maja iin kasvi kolm pedäjät, millest om täämbädseni üt «koolipetäi» alalõ.»

Tõõnõ koolimaja olõvat chitet 1883. aastal, a tuu müüdi maaha, selle et es olõ kooli nõudmiisi perrä. Aasta peräst ehitedi vallavanõmba Kukõ Jaani iistvidämisel ja Vahtõliina mõisnigu Liphardi tugõmisõl vahtõnõ koolimaja. Koolin olf kolm klassi ja opiti eesti keelen.

Kooliaost omma Helvel kõgõ herksämbä mälestüse internaadist, selle et tä elli koolist viis kilomeetrit kavvõmban. «Oppaja olliva nõudja ja mi pelgsimi näid,» ütles Helve muigõga. «10. klassin saisi viil nukan, selle et füüsikan olii üt rian.»

Saman olf näide klassijuhataja Soomi Heli ehtsä imä, kiä pästse iks mitmõ kõrra pahanduisist. «Vigurit om kõgõ tettü, a säänest hõelat lahkmit nigu täämbädsel pääväl, sõs es olõ,» ütles Helve. Koolin oli karnõvali, milles valmistõdi väega hoolõga. Kooli hoovin olf talvildõ muusikaga liuplats, mille latsõ esi teivä. Spordipäävä oli nigu pido-päävä. Oodõdu pido olii sügõsene lõikuspido, jõulupido ja keväjäpido. Keskkooliaost om täl meelen, et vahetunnõ aigu tandsiti peotandsu.

Helve tüüf 16 aastat Misso latsiaian ja ku kuvvõ-aastadsõ naksiva koolin käümä, kutsuti tedä kuuli tüüle. Nii om tä 28

aastat koolin oppaja olnu ja tälle om tan väega miildünü.

«Ku kaia mu kooliaigu kõrvuisi täämbädsel pääväl latsiga, sõs muutus om väega suur,» arvas Helve. «Koolilatsil omma imeilos värvi-liidsi piltega opiraamadü ja vihu, a latsõ ei hooli noist ja tegevä uma tüü hoolõtuhe. Mu aigu oli tunni ütspuidõ ja pikä, parhilla om nii pallo abimiihi, mängõ, digiasjo. Latsi ilmakaaminõ om lagja ja nä omma pallo käünü ja nännü. Võimaluisi om pallo – haara õnnõ kinni. A latsõ omma laisõmbas lännü, tüüd ei viidsitä tetä ja ka vaba aoga ei mõista nä midägi mõistlikku pääl naada.»

Seo keväjä opsõ koolin 30 opilast ja latsiaian käve 19 last. Misso valla aolche perrä om otsustõ, et kuul om edesi iks uman majan, õnnõ tege rohkõmb ruumi latsiaialõ ja ka nuurikeskus koli koolimajja.

1766 Peräpugola kuul
1884 Pugola vallakuul (3-kl)
1922 Pugola algkuul (4-kl)
1922 – 1923 Pugola algkuul (5-kl)
1923 – 1944 Pugola 6-kl kuul
1944 – 1957 Pugola 7-kl kuul
1957 Pugola keskuul
1958 – 1977 Misso keskuul
1977 – 1983 Misso 8-kl kuul
1983 – 1984 Misso 9-kl kuul
1984 – 2010 Misso keskuul
2010 Misso kuul

SÄINASTI ENE PILT

Kukõ Helve koolipedäjä man.

koolin opma.

2011. aastaga jaanipääväl olf edimäne üttenmängmine Haañkasõ küläkeskusõ man. Edesi tulli kampa Lumõ Heli jauramiga ja Lumõ Kalmer basskitarriga. Edimält mängitigi uma valla pidodõl, a aasta peräst teivä Oravapoisi ilma joba Mulgimaal ja Kihnun.

Valmis saanu plaadi pääl omma vana tuntu rahvaligu laulu, mille saatõl saa nii jalga keerota ku ütten laulda.

Plaadi näütamine ja sünnü-pääväpido tulõ 5. põimukuu Haañkasõ küläkeskusõn.

UL

Naisi helü Villändin

LAANÕ TRIINU

Kuigi olo ja kombõ esi aigõl omma ette kirotanu tuud, kuimuudu naanõ saa umma arvamiist üteldä, olõ-i tuu kunagi tegemädä jäänü. Säane mõtõ jäi miilde minevä nädälvaihtusõ Villändi folgipidolt. Võromaalt olf folgil mitu vägevät naist uma helü ja loominguga.

Roose Celia näüdäs umma vahtõsõt plaati «Regijoon», mink pääl vana, a täämbägi pääväkõrral mõttidõga laulu täüsinemiisile – nuu kõnõlõsõ inemise (ja naasõ) elost nii, nigu lauliku tuud umal aol näivä.

Hainsoo Meelika olf folgil välän katõ esi programmi ja kuunsaisuga: ansambliga Lepaseree ja eletroonilidse muusiga luuja Tally Mirjamiga. Ka Meelika suuv om laulda regilaulu nii, nigu taa vanast olf. Vahtõmba ao kohandusõ ja säädmise

LAANÕ TRIINU PILT

Kalkuna Mari, Bartosiku Tuulikki ja Tedre Ramo näütsi folgilliidsilõ latsilaulõ plaati «Upa-upa ubinakõnõ», näil oli abin inne folki Rõugõn peet latsi etnolaagri opilasõ.

piässi olõma tagasihoitja ja tugõma laulu umma luku. Ka Meelika lauluvalik kõnõl naisist. Tally Mirjam olf loonunaidõ lukõ ümbre põnõva ja salaperälidse elektroonilidse muusiga maastigu.

Kõivupuu Marju kõnõl täämbädsel pääväl naisi vällakutsist – kuis suuri võimaluisi ja vabaduisiga maailmanimä ja kodohoitja rolliga toi-

mõ tulla? Nii mõnõki parla loomuligu aša omma tuud olnu väega lühküt aigu. Kas mi olõmi kimmä, et mõistami saandit läbiproovitud asju parõmbahe kõrralda? Marju pandõ ette, et Eesti ammõtlikkõ pühhi hulgan võissi olla päiv, kon mehe piässi koto ja latsi hoitma ja õnnõ naasõ võissi kõrtsi minnä – tuus passissi vana traditsiooni perrä näütü-

ses paastumaarjapäiv. Ja sõs viil trio Soon/Piho/Lepasson, kiä mõist väikeisist kandlist vällä tuvva rikka ja ilosa helü ilma, mink kottalõ või üteldä «kimmält õrn», nigu naasõ ommaki – kimmä ja õrna ütteaigu. Naasõ sutva kanda tervet ilma ja lõüdvä egäl aol võimalusõ umma hellü kuulda laskõ.

Arvamiisi Kagu-Eesti eelarvamisfestivalilt

SÄINASTI ENE

Eesti suurõimuusõumin peeti 22. hainakuul eelarvamisfestivali. Arvamiisi jaeti julgõlõkist piiri veeren, maaelo püsümisest ja maakultuurist.

Maakultuuri lava pääl olf üles nõstõt kolm küsümüst. Egä küsümüse man arotõdi puultõist tunni. Allpuul omma mõnõ tähtsämbä lausõ ja mõtõtõ, miä vällä üteldi.

Kuis perimõskultuuriga rahha tiini?

- Kultuuri müümisel om kõgõ piir, kost üle minnä ei tohe.
- Kultuurin omma luv, midä piässi kõütmä olõmanolõva müügis mõtõld kraamiga.
- Võrokõnõ väega hää müügimii ei olõ – kiä mõist tetä, ei mõista egä kõrd müvvä.
- Raha tulõ iks ettevõtõlusõst, a Võromaalt om SKP kolm kõrda väikumb ku Harjumaal ja ostjit om 30 kõrda veidõmb. Perimõskultuur and võimalusõ esimuudu olla.
- Tulõ kaia laembalt ja Eestist vällä, leüdä tuu ainuomanõ, mink vasta om huvi. Näütõses vanna aoluulidisi mustridõ koko saasi kül vällämaal müvvä.

- Kultuuri müümisega kipõstõ rikkas ei saa. Edimäde paari aastaga ei sünnü midägi. Seto omma tõisist iin, omma jo aastit müügitiid tennü.
- Turg ei olõ õnnõ nuu, kiä periselt paiga pääl omma, a kelle juurõ omma tast peri. Turismin kasus «tagasi juuri mano» muud. Ku turist taht nätä elõjulist kultuuri, sõs piät tuu pääl rõhku pandma.
- Inemise, kiä omma paiga pääl jäänü ja olõ-i kongi käünü, ei näe tuud väärtüst, mis näil om. Esieräline om tuu kavvõmbast kaejiddõ jaos.
- Inemine ei tahaki rikkas saia, taht koton rahulikult är ellä.
- Abimiihi ja võimaluisi om, a tulõ valli, kas mi periselt kah tahami kultuuri müvvä vai tahami hoita ummilõ latsilõ.

Võrokõnõ, mulk vai seto ja vahtõnõ maalõtulõja – kas saias sõbras?

- Ei olõ ütõ kogokunda, omma esi kihi: elõpõlidsõ olõja, vahepääl lännü ja tagasi tulnu, ammu tulnu tulõja ja vahtõ tulõja.
- Kiä tiidsähe tulõ, om tõnõkõrd viil inämb paigapäälidse kultuuriga kõüdet ku vana olõja.
- Üstõõsõga harinõmisõs om aigu vajja.

HARJU ÜLLE PILT

Õigõ arvaja sääd käe rõnna pääl risti. Uma arvamisõ välläütlemist uutva Kuuba Rainer Võro instituudist ja teleka ilmamiis Mileiko Martin.

• Naarataminõ ja tere-ütlemine ei massa midägi, a või hulga hääd tuvva.

Mõista-i ma taad kiilt ei lukõ, ei kirota, õigõt kiilt mõista-i kiäki!

- Ilma uma keeleldä ei saa mõista taad kultuuri, tuu om kõüdet perändi ja juuriga.
- Umma kiilt ei saa määndsegi institutsiooni är tsurki. Uman keelen om pallo puultuunõ ja alatuunõ.
- Kiil muutus nigu maailm, kõvuga ei tii midägi. Uma kiilt es tohtnu olla paraatkiil vai õnnõ pidokiil.

Oravapoissõl plaat valmis

Lõõdsamuusikat mängvä ansambli Oravapoisi pidä viiendät sünnüpäivä ja sai valmis edimäde plaadi.

Oravapoissõn mäng kolm lõõtsa, basskitarr ja jauram. Kuis tuu kokkomängmine algusõ sai, poisi ei mäletägi – tuu tulf nigu esihindäst. Edimäde, kiä 2010. aastagal lõõdsa kätte võti, oli Vaheri Elvo ja Suurmanni Mart, kiä käve Põlva Lõõdsakoolin, veitü ao peräst nakaš a Lumõ Aigar näidega kuun lõõdsasa-

• Kõnõlda rohkõmb latsiga. Nii vanõmba ku esieränis vanavanõmba. Vanaimädele tulõ üteldä, et Brüssel lupa võro kiilt kõnõlda.

- Ka suurõ inemise võissi umavaihlõ võro keelen kõnõlda, ammõdiasjo võro keelen aia.
- Ku võro kiil om imäkiil, tulõ tuu koton selges oppi, koolioppus ja keelepesä omma päälkauba.
- Uma keele kõnõlõjit ei tohe är hirmuta, et nä võlssi kõnõlõsõ. Tulõ julgusta vai seletä, et mu vanaimä ütelf nii.
- Ei olõ vaia määnestki rahha, et kõnõlda ja kirota uman keelen.

Inemise omma üle kõõ

Eelarvamisfestivali ütel mõttõtalgol arotõdi, kuis vahtsõ tulõja ja vana olõja maal läbi saava ni ütstõõsõlõ abis saanu olla.

Inne tuud kuuli hääd muudu, kuis tetä vaiht clopõlõtsõl maainemisel ja liinast maalõ elämä tulnul. Ku täambä maainemine inämb eläjit ei piä, sõs liinast maalõ elämä tulnu pidävä lambit ja kitsi ja lehmi ja hobõsit. A Misso vallan om nii ütte ku tõist, uskmada pikä aoluuga Nopri talo ja säidse aastat tagasi Pärnu liinast tulnu Andri-Peedo talo rahvas. Kumbki tege umma, a ütenukuun saadõtas kaup Eesti puutõ pite lakja.

Tsiistre nukk Misso vallan kuts võro keele ja meeleviliidisi Kaika suvõülükuuli. Käüge är sääl maailma veere pääl ja näeti, et ei olõ säänest asja nigu «veeremaa». Ku omma herksä inemise, sõs om kõik võimalik.

SÄINASTI ENE,
Uma Lehe suvõtoimõndaja

UMALEHT

Tulõ vällä egä katõ nädäli takast neläpäävä
Toimõndusõ aadrõs: Tartu 48, 65609, Võro liin
E-post: info@umaleht.ee

Päätoimõndaja: Ülle Harju 78 222 21, 56 606 494
info@umaleht.ee

Keeletoimõndaja: Laivi Org laiivi77@hotmail.ee

Latsinuka toimõndaja: Mariiko Faster 56 213 177
mariiko.faster@gmail.com

Välläandja: Võro Selts VKKF. Trükjä: AS Võro Täht
Lehe välläandmist tugõva:

Uma Leht Internetin: www.umaleht.ee
Olõ Uma Lehe sõbõr:
www.facebook.com/umaleht

Vana pilt
kõnõlõsArmastus edimäd-
sest silmäpilgust

Kanni Liisa (sündünü Pettai) sündü 1856. aastal Võromaal Kanepi kihlkunnan. Liisa olõ härksä lats: lugõmisõ opsõ tä selges tõisi sääl takan saistõn. Pääle esä surma jäi imä Anne kasvata viis last.

Ku Kanni Hans sai säitsme ja poolõ aastadsõs, võtt imä tä käekõrvalõ ja vei õkva sündünü Liisat kaema. Imä küsse sõs Hansu käest, kas tä taht Liisat hindäle mõrsjas. Hans kai väikukõist ja vasta rõõmsahe: «Taadsamma ma taha, mitte kedägi tõist.» Tuu olõ moment, ku Kanni Hans võtt igävädse süämehe uma tulõvadsõ naasõ, kiä sai tä suurõs armastusõs laulmisõ kõrvalõ.

Hansu ja Liisa pulma peeti 1878. aastal ja näile sündü katõsa last.

Hansust ja Liisast saiva Kanepi ja Võro (1883–1892) koorilaulu ja laulupitõ kombõ hõitja ja edesivijä. Nä olli Võro Kandlõ seldsin, aviti paigapäälsõ laulu- ja tiatrielo herätä. Ilma näideldä es lää müüdä ütski pido ja näil olõ tähtsä osa paigapäälsõ kultuuricelo säädemisõl. Kanepi ja Võro aig olõgi näide elo parõmb ja tegüsämb aig.

Kanni Hans ütelf inne kuulmist umalõ naasõlõ: «Ku kõik mu käest kaos ja är võetas, sõs kiäki ei saa mu käest är võtta tuud, et ma olli uma helõga herätämistulõ viskaja.»

Laulupido olli Kannõlõ suurõs pidõs ja nä olli sääl oodõdu külälise. Hans käve ütõsõ laulupidõl (Hans kuuli 1932). Liisa käve viimäst kõrda X laulupidõl 1933. aastal uma tütre Kanni Salme naisikooriga. Liisa kuuli 1936. aastal.

RUUSMAA ARTHUR,
Vana-Võromaa muusõummõ
päävarahõitja

PILT OM PERI VANA-VÕROMAA KULTUURIKUA MUUSÕUMIST

Eesti laulupido veterani Kanni Hans ja Liisa IX laulupido rongikägügin 1928. aastal.

Olnust, olõvast ja tulõvast Tsiistre nukah
Soid ja järvi täüs maa

Umbes 11 000 aastat tagasi tulli edimädse inemise mandrijääst vabas saanu maiõ päälõ Odagumerest hummogu puul. Kõgõpäält tulti lõunõ puult, sis tulli soomõugri lasõ hummogu puult ja indo-curuuplasõ lõunõ puult ja näist sai õigõ pia õdagumeresuumlasõ ja baltlasõ. Paari tuhandõ aasta iist naati seod maad Liivimaas kutsma.

Vinne kroonikast Pihkva sõakägü kotsilõ Otsela tsuudõ vasta aastil 1178–1180 saa aimu, et tuuaigsõn Adsele maakunnan eelli päämidselt õdagumeresuumlaisist eestlase ja keskusõs olõ Aluliin, minkalõ Aluksne nime anni baltlaisist latgali ildampa. Et oht Vinne vürstiriike puult jäi püsümä, chif Saksa ordu Marienburgi (Aluksne) ja Tarto piiskop Neuhauseni (Vahtõliina) piirikindlusõ. Umavahel naksi naa kindlusõ läbi käümä tuuaigsõnt Riia–Pihkva kauba- ja sõatiid pite, miä lätõs ku kaar kindlusi-vaihõlidsõ soid ja järvi täüs maa viiri pite.

Tuu eikinkagimaa pääl omma arheoloogilõ löüdnü ni kuvvõ tuhandõ aasta vannuudisi tulõkivikiltõ ku perämädsest aastatuhandõst peri asulapaiga Mära ja Kisejärve lähkül, ütõ kivikalmõ, ehtit, potikiltõ, sõariistu, paadijäänussit, kääpit ja hulga

muid asjo. Sinnä elämä tulnu talo-poigõ hõigunimist ja kärinäga kruuksivõ kunnõ, sandi maa ja savitsidõ perviga uja kotsilõ üteldüst saiva nime Hürsi, Kärinä, Põnni, Sandi, Savioja ja Tsiistre külä ja lõpus kogo Tsiistre nukk.

Scoh nukah opaõ nii nuuri ku vannõ pia kats aastagasata ka Tsiistre kuul. A teos es saa mõisaherrä tahtminõ Põnni külä kafamõisas tetä, selle et ütõ külämiis olõ ni tark, et mõistsõ herräle esieränis mülklikku suud näüdädä. Ku 19. aastasaal kattõ perisorjus, maarahvalõ anti perrenime ja luudi Vahtõliina ja Misso mõisavald, ostõti Vahtõliina valla nukas saanu Tsiistre kandih mõisalt 29 tallo vällä. Ja kuigi talonigõs trehvisi sis päält eestläisi ka lätlase ja seto, sutsõva eri arvosaamisõga inemise kipõstõ kokko leppü. Edimält saiva talo häste toimõ, a päält kolhoosõ ja sovhoosõ tagasi antu talo inämb mitte ni häste, selle et ümbretsõõri olõ kõik joba muutunu.

Ku parhilladsõ Misso valla maiõ pääl eelli 1919. aastal 2600 inimest, sis täambädsest om noist perrä jäänü õnnõ neläs jago, 645. Tsiistre nukah,

NIILO LUI,
Tsiistre nukah ao- ja kultuuriluu hõitja

koh aastal 1926 eelli 337 inemist, om täambädsest inemisi arv jäänü alla saa. Ja latsi om jäänü veidembäs, inemisi keskmäne vannus om kasunu 30 päält 50 päälõ. Keskmädsest eläs tah kandih tsipa üle kolmõ inemise ruutkilomeetri pääl. Tuu nummõr om muidõ keskmädsest Eesti valduh 11, kõgõh Eestih 30, maailmah 40 ja Aasiah 90 inemist ruutkilomeetri kotsilõ.

A tuujaos, et Tsiistre nukk periselt vällä es koolnu, om täambädsest pääväl ka hulga är tettü. Ku asä edesi läävä, võiva õigõ pia ka Vahtõ-Meremaa inemisiõ Nopri talomeieri kraami osta.

Parhilla pelätäs ni aadomisõta, tsivilisatsioonõ kokkopõrkamiisi ku muid õnnõtuusi. Et halvõ asjo es tulnu, piäs egä inemine, külä, vald ja riik tiidmä, miä maailmah sünnüs, ja arvo saama, kuis es hinnäst ülleh pitä. 2016. aasta põimukuu Misso vallah Tsiistre nukah peetäv Kaika suvõülükuul võisiki meeche pitä tuud, minkast olnust ja juhtunust om vällä tulnu täambäne päiv, ja selgembäs vaiõlda seo, miä või mõõta tulõvat aigo.

XXVIII Kaika suvõülikooli loengukava

RIIDI, 12.08.

12 buss Võro–Tsiistre. Buss lätt vällä Võro Katariina kerigu iist.

13 sõõgile ja üümajalõ kirjapandminõ Tsiistre küläkua man.

14.30 suvõülikooli vallategemine.

Mõttõtalossõ «Teemi Võromaa esihindäle (elämisõs)» tutvustus – Ruuta Ruttas-Küttim.

15.30–18 MIS TAH OLL? Loengu küläkuan Tsiistri nukah ao- ja kodoluust:

- Vahtõliina liinamäe tähendüsest aoluun – Tuulõ Kaja;
- Tsiistre kandi kotusõnimmist ja kotusõnimmia raamatust – Saarõ Evar;
- Kagu-Eesti teievõrgu kujonõmisõst – Raidi Tõnu;
- Tsiistre aoluu fotonäütõse vallategemine ja tutvustus – Ruusa Ago.

20 KULTUURIÕDAK linamuusõumin:

- 20–20.30 linamuusõumi lugu;
- 20.30–21.30 kontsõrt: trio Soon/Piho/Lepassõn;
- 21.30 tandsuoppus – Lepassõni Kadri lõõdsaga.

PUULPÄIV, 13.08.

9–12 MIS TAH OM? Loengu ja arotusõ küläkuan võrokõisi täambädsest pääväst:

- Siksälä tekstiil Tsiistre Linamuusõumist – Rømmeli Kristina;
- Luudõs Holtsi, Hänilase ja Kaplinski võrokõilsen luulõn – Allasõ Tiia;
- Võromaa kõõmahla tegemisest ja müümisest – Niilo Karl;
- Kas ja kuis avitasõ Võromaa kiil ja kultuur rändäjide päält rahatiinjit – Mustmaa Ulvi.
- Savvusannakultuur ja võrokeeline laulupido täambä ja hummõn – arotasõ ja kūsüsse Eichenbaumi Külli ja Laanõ Triinu.

12 sõit Nopri tallo.

12.30 Siksälä kalmist – Valgu Heiki.

14–19 huvisõit.

20 KULTUURIÕDAK tsaimaja ja küläkua man:

- 20–20.30 Talna Liiso;
- 20.30–21.30 rahvapilliansambli Oravapõisid;
- 21.30–22.30 Kalkuna Mari;
- 22.30 rahvapilliansambli Oravapõisid mäng viil ja tuli tetäs üles.

PÜHÄPÄIV, 14.08.

9–12 MIS SAA? loengu ja arotusõ küläkuan – kultuuriperändi tugi paikligulõ clolõ ja ettevõtlusõlõ:

- Maalõavitamisõ kogõmusõst 2012–2016 – Niilo Tiit;
- Karula nuuri maalõtlõgi kogõmusõst – Kama Kaidõ;
- Läti veerealadõ ettevõtlusõ ja elo edendämisesest – Dzintars Raibekazs;
- Kuis Võromaad valitsusõlõ maaha müvvä? – Kuuba Rainer;
- kokkuvõtõ mõttõtalgist «Teemi Võromaa esihindäle (elämisõs)»
- kokkuvõtva arotus «Suidsusann ja sõbra – miä hoit inemisi Võromaal?».

12 suvõülikooli lõpõtus.

13.30 buss tagasi Võrolõ.

Loengidõ aigo omma latsilõ eräle tegemise.

Kavva või tulla muutuisi. Suvõülükuuli tulõjil pallõldas tulla uma telgiga. Kinkal telki ei olõ, nuu peas üümaja võimalusõ erälde kokko lepmä Auksmanni Rauliga Tsiistre seltsist, tel 522 9691.

Suvõülikooli rektri om Tarro Henn. Ülikooli kõrraldas Tsiistre selts. Teedüs: www.tsiistre.ee.

Aholämmi

Lauluimändäs
kasunu Celia

Celia Roose
CD Regijoon
Laulõ eluinemisiile
2016

Roose Celia om valmis saanu plaadi vannu rahvalaulõga. Noid laul tä esi ja mõnikõrd tegevä hellü ka tõõsõ lauluimändä. Mõtli, et lää autuga sõitma ja panõ plaadi mängmä.

«Regijoon» om hää plaat. Vana rahvalaul miildüs mullõ ja tuu ei olõ määnegi uudis, et säänest asja täambädsest pääväl tetäs. A Celia plaadi man om ütõ uudis küll: laulu omma laulõst niimuudu, et saa-i arrugi, kas laul vana rahvalaulik vai täambädse ao laulja. Celia om sulanu laulu sisse tävveste loomuligult, muutunu laulu osas.

Kiviräha Andrus om raamatun «Mees, kes teadis ussisõnu» loonu ütõ põ nõva tegelase Meeme. Tuu Meeme om luudustõ, samblõ sisse niimuudu är sulanu, et saa ei arrugi, kas tege om samblõ vai Meemega. Celial om lauluga sama lugu: timägi sulas laulu sisse ja näidõ laulõ kullõminõ and tävveste vahtõ ja esimuudu tundõ. Loomulik lauluhelü om sulatõlõ luudusõhellelga kokku, saatõmusiga om tõtõst õnnõ saatõs, lask laulul ilostõ häitsedä.

Põnnõv om ka Celia laulõ kiil. Ku hariligult om rahvalaulõ plaatõ pääl kiilt siist ja säält nukast, sis seo plaadi man võit üteldä, et lauldas õdaguvõru keelen. Taa om võimas kumardus Karula, Harglõ ja Urvastõ kandi vanalõ keelele ja lauluimändile.

Ku hussisõnnu-Meeme olõ tegeligult tähtsä tegeläne, kiä valvsõ vana ilma koobasuud, sis sammamuudu või üteldä Celia kotsilõ: tä om tiinütäjä vana laulu man. Sild täambädsest pääväst tuhandidõ aastidõ vannusõ regilaulu-traditsiooni man. Seo plaat näütäs kimmäle, et Celia om tuus sillas kasunu. Ka plaadi matõrjaal tunnus ollõv kavva küdsänü. Om tunda, et om võetu aigo ja kõik väikumbagi asja häste läbi märgitü.

Autuga sõitõn või taa plaadi kullõmisõ man ka ütõ hädä tulla. Mul lõppi sõit inne otsa ku plaat. A et laulu olli põ nõva, es saa ma kullõmist poolõlõ kah jättä ja kullõlõs saivõ autu man lõpuni. Tõsõ inemise kaiva küll minnu nigu ulli, a miä tuust.

Nii et tasus pikemb sõit ette võtta vai kullõmisõs peris eräle aig lõüdä. Kipõstõ ei saa midägi, rutul om ruga takan, nigu vanasõna ütles. Aigo om, võit hindäle kümme kõrda üteldä, inne ku kullõma nakkat. Ja tuu aig, miä näidõ laulõ kullõmisõ päälõ kulus, om tävveste kvalitectai.

RAHMANI JAN

Tsiistre om küläliisi vastavõtmisõs valmis

SÄINASTI ENE

Võrokõisi 28. Kaika suvõõlikuul tulõ timahava Vahtsõliina kihlkunnan Misso vallan Tsiistren 12.–14. põimukuu pääväl. Kolmõl pääväl peetas loengit, iloõdagit ja sõidõtas tsipa ümbre kah. Täambädsel aol tiiami Tsiistret innekõkkõ Nopri talomeierei perrä. A midä põnovat Tsiistre külä pääl viil silmä nakkas?

Tsiistre selts

Ütentegemine on Tsiistre kandin iks häste vällä tulnu. Pia sada aastat tagasi luudi rahvaraamadukogo selts ja 90 aastat tagasi Tsiistre piimäütisüs. Ütisüse chitedün vanan meierimajan om parhilla remondit küläkoda.

Kümme aastat tagasi tetti Tsiistre selts. «Kõgõpäält panti kokko põhalik arõngukava,» kõnõlõs seldsi juhatusõ liigõ Auksmanni Raul (50). «Tsihis sai Tsiistre ku hää elopaiga edesimine. Alostimi iks hällüplatsõ ja ujomiskotussidõga, a sõs tull joba äriplaan, mis vii ettevõtlust edesi.»

Täambädses om tuu plaani perrä saanu kõrda küläkoda ja tsäimaja. Kotli küük pidä tsäimaia ja suvõl käü egä päiv üle poolõsaa inemise säält läbi. «Ku kaia, kon mi olõmi, sõs om tuu suur ime,» arvas Raul. «Mi ajami tan ehtsät regionaalpoliitikat.» Tsäimajan olf õkva Kariibi mere kultuurfestival, et olõ-i vaia Pärnu randa minnäki.

Küläkojan om võimalus tetä kõiksugumaisi oppuisi, olõman om keraamigahi. Kiä kavvõmbast tulõva, sõs saa tahtõ ka üüma-

jalõ jää. Eski Jaapanist om keraamik tan käünü ja elänu. Võimalusõ omma luudu, aktiivsõ inemise esi tegevä joba edesi.

Timahava sai selts Piiriveere Liidrist tukõ, et küläkuo manõ vällä valgus panda. Sõs om maja ümbre ka pümmel aol parõmb liik.

Linamuusõum

Tõist huuaiigu saa suvildõ Tsiistre külän linamuusõumi sisse astu. Tuust niisama müüdä ei päse: suur L-kujolinõ rehehoonõ om õkva käänõlidsõ tii kurvõ pääl. Ku pernaanõ R Emmeli Kristina (48) talo 2007. aastal ostsõ, olf üts variants kehvän saison ollõv hoonõ maaha lahku. «Egäl kotusõl om uma vaim,» kõnõlõs Kristina. «Tahtsõ tuvva huunõ vahtsõlõ elolõ ja kõnõlda taa kotusõ luku, et es kaonu kotusõmälu.»

Talo kandsõ Prastuli nimme ja olf tunnõt ku Tsiistre palvõmaja. Inne viimäst ilmasõta pidäsi Ilja Jakob tan põllutüü kõrvalvelitsidekogohusõpalvõtunnõ. Velitsidekogohusõ olli Eestin väega hariligu. Inämbüs Eesti heränemisaigst kultuuri-tegeläisi olli tuuga kõüdedü. Üts muusõumi nukakõnõ omgi pühendet talo aoluulõ, kuis tetti pille ja laulti, käüti siia pühapääväkuuli.

Rehehuunõ kõrdategemises tekki Kristina Piiriveere Liidri projekti ja neli aastat kullu chitüstõie pääle. Vahepääl kaes tä esi ka noid vanno pille, et är ei unõhtasi, mis tan inne olf.

Lina mano jõudminõ tull esihindäst. Võromaa talodõn olf linna iks kasvatõt. Kristina vanaimä, kiä olf Kapõrast peri, olf väega hää kudaja. Nii kõrvald Kristina kudamisoppusõ Tsiistre küläkojan. Tetti perrä kõgõ vanõmbast Siksälä kalmõst leütüid vanaaigst sõbadõ mustrit. Tuust uma nuka perän-

Tsiistre tsäimaja om suvõl pikembält valla ja egä päiv käü säält läbi puulsada inemist.

SÄINASTI ENE PILD

düse pruumisõst kõnõlõs Kristina ka suvõõlikoolin.

Kristina tekki katõ abilisõga läbi linatüü siimne külbmisest ketramisõni ja tuust sai film muusõumiküläliidsile näütämises. Abin olli tuudaigu Villändi kultuuriakadeemia peränditehnoloogia magistrant Pensa Margit ja Eesti kunstiakadeemia doktorant Leesmenti Miina. Pruugiti kõiki vanno tüüristu. «Mul omma tan õnnõ säändse massina ja riista, midä om linatüü man periselt vaia. Sõs saami kõik esi läbi tetä,» seletäs Kristina. «Ma olõ-i tahtnu tetä säänest kotust, kon om palfo vanno asjo. Säänsit kotussit om niigi küländ.»

Põhitüü om Kristinal tõlminõ ja tuud saa tetä kavvõst. Palka om vaia tiini, huunõ tahtva kõik aig raha sissepandmist. «Muusõumipiletit ei olõ. Ku inemise esi andva, om

häste. Ma võta kõik tulõja esi vasta, ka sõs, ku perän õnnõ aitech üteldäs. A nii ei jõvva kavva.»

Üle Eesti om linamuusõum tunnõt ku soomõ-ugri filmifestivali FUFF kotus. Tuu kõrraldamisõ man avitas Kristinat Ungarist peri filmitegijä Csüllõgi Edina. FUFF om sääne vähämbät sorti festival. «Suurt rahvamassi kokko aia olõ-i tsiht, muido kaos lumm är,» kõnõlõs Kristina. «Seo aasta olf külm ja halv ilm, a minevaasta mahtu 100 inemist iks är.»

Lõpõtusõs ütles pernaanõ: «Ku om huvvi, saa tulla ja kaia. Taa muusõum om mu sotsiaalnõ pannus.»

Tiijuht: linamuusõumi pernaanõ R Emmeli Kristina om hää meelega valmis muusõummi näütämä.

Andri-Peedo talo plaan kümme kõrda inämb kitsi võtta

SÄINASTI ENE

Vallalidsõ talo pääväl võtt Misso vallan küläliisi vasta Andri-Peedo talo.

Andri-Peedo talo piirest jääs nii Läti-ku Vinnemaa piirini kolm-neli kilomeitret. «Rahvast tull oodõstust kõvastõ rohkõmb,» imehtäs pernaanõ Pajo Linda (30). «Mi mõtlimi, et olõmi tan eräle nukan ja kiäki niisama müüdä ei jalota. Vet Noprist saadõti ka vast meile.»

Kuuntüün Nopri taloga jõud Andri-Peedo kitsõpiim puutõhe üle Eesti. Mõlõmba talo tuutva kül piimä, a peris konkurendi nä olõ-i. «Kitsõpiim lehmäpiimä turult vällä ei lüü ja nä võtiva meid hää meelega kampa,» kõnõlõs Linda. «Sõs lätt näil ka vidämine odavambas. Niilo Tiidul om jäl huvi, et siin kandin ettevõtlust olõssi, ja taht meid avita.»

Linda opsõ maaülikoolin põllumajandusettevõttõ majandamist. «Inne olõ Tartõ ülikoolin majandustõ opnu, tuu olf väega akadeemilindõ,» seletäs Linda. «A maaülikoolin olf

kõik väega praktilindõ. Ku kodo tulli, sõs tahtsõ õkva kõkkõ pruuvi.» Maaülikooli lõputüü tekki Linda tüüringi kitsi süütämise kotsilõ ja sai hindes A – tuuga jäädi väega rahulõ.

Linda tõõnõpuul Rannamäe Kermo (28) om hummogust pääle paarikümne inemise kaupa tennü huunit pite näütämist jo pia kümme kõrda. Tä kõnõlõs umast tüüst nii eläväl ja häste, et aig kaos kipõstõ. Osa inemiisi om tassa är lännü ja vahtsõ jäl asõmõlõ tulnu.

Kitsõkasvatust Eestin väega palfo ei olõ ja olõ-i tuud ka väega uuritu, piät esi mano opma. «Ega palfo kitsõkasvataja es taha umma tarkust jaka kah, nii tulgi raamatit uuri,» kõnõlõs Kermo. Tüüringi kitsi kotsilõ saiva nä Saksamaal tiidüst, ku säält edimädsõ kitsõ ja sika tõiva. Pia om vaia jäl vahtsõ sikkõ tuvva, et tõugu paranda.

Viie aasta ümbre om 50 Tüüringi kitsõga joba majandõt ja ligembäl aol om plaan chitä vahtsõnõ laut kõgõ manokäüvä aoperädsõ tehnikaga, et saasi kaifa 500päälidses

kasvata. Projekt om jo valmis ja om luutust saia nii lainu ku tukõ. «Vahtsõn huunõn om kõik tarviline paiga pääl olõman,» näütäs Kermo projekti. «Nii uma tapamaja ku juustukoda.» Parhilla tohtva nä müvvä õnnõ värskit piimä, a perä piimä lätt Nopri tallo, kon tetäs kitsõjuustu.

Kermo näütäs ka tehnikat, mis om ostõtu tuu jaos, et ku hainakuivaja valmis saa, sõs ei piä inämb sillo tegemä, a saa tetä väega hääd haina. «Muialpuul niidetäs hain üüse, sõs jääs kõgõ rohkõmb tarviliidsi ainit sisse,» seletäs Kermo. «Midä veidemb haina murrõtas, tuud parõmb hain saa. Ja midä parõmb hain, tuud parõmb piim ja juust.»

Kermo ja Linda sõnno perä omgi Andri-Peedo talon päätähtsä piimä häädüs, mitte hulk. Piimä häädüse man om tähtsä ka puhtus ja kipõ maahajahutaminõ. Sõs ei olõ määnestki kõrvalmaiku. Tuud saiva kõik talo külälise ka esi tunda. Nii piimä ku juustu sai maitsa ja inämbüs tahtsõ õkva

Andri-Peedo talo pernaanõ Pajo Linda ja peremiis Rannamäe Kermo kitsõkaifa man.

SÄINASTI ENE PILD

üten ka osta. Tuud hääd kraami saat osta nii Võrolt turu päält ja Võromaa toidukeskusõst ku Põlvast Toiduaidast.

«Mi tunnõmi, et taa om õkva

tuu, midä mi tahami tetä,» ütles Linda. «Mi ei taha egä õdagu pido pääl kävvü. Mi ei tunnõ, et olõmi kuigi kinni.» Perren om poig Kert, kiä saa

põimukuun katõaastadsõs, ja pia tulõ peret manogi.

Minevä puulpäävä Jänedä talopäivil valiti Linda ja Kermo aasta nuurtalonikõs.

Seenenkäük ja nutitelefon

MÖTTUSO KALEV

Taa sääne nallalinõ lugu juhtu mukka timahavva ümbre jaanipäevä. Üits vana sõbõr, kiä eläs joba aastit Soomõn, lubasi külälä tulla. Mõtli, et teemi väiku ollõ, grillimi ja käümi suidsusannan. Pidäsi plaani, miä grilli kõrvalõ salatis panda. Mõtli, et hää olõs värskse kikkasecenesalat. Minchavvatsit siini olf kah, a värskse om õks värskse.

No plaan peetü, säädse tii mõtsa poolõ, kon ma tiidse alasi varahaidsi kikkasiini olõvat. No a siin kandin ommava jo mõtsa är lagastõdu: kon maha võet, kon rääbästus kasunu. Nii um vannu häid ilosit kotsit rassõ är tunda. Kõgõ hoiatõdas mõtsaminejit, et vaia um ütten võtta värskelt laaditu akuga telefon, ja nii tei ma kah.

Tiirudi sõs mõtsan niikavva, ku olligi är essünü. Nakaš joba õdagunõ aig kätte jõudma. Et õks kohegi vällä jõuda, võtsõ tsihi

KOHA PRIIDU TSEHKENDÜS

ütele poolõ minnä. A är ma olli iks essünü. Väiko hirm kah, et mine tiä, kohe vällä jõvvat.

Sai lõpus määndsegi mõtsatii pääle. Pidäsi plaani, kohe poolõ astu. Lõpus löüdse, et olõ vast arvo saanu, kon ma olõ.

Käümine olf är väsitänü ja korv olf kah siinist peris rassõ. Kai, kon jalgu puhada. Löüdse mahasadanu puu ja panni uma autoriteedi sinnä puhkama. Egäsugumadsõ mõttö tulliva pähä. Muu hulgan tuu, kuis naabrimiis kitt umma läpakat, miä ilma ette ütles. No sõs tull miilde, et mul jo kah taa nutitelefon, kon egät sorti virtsahvti sisen. Otsõ kaardi vällä ja sai piagi teedä, kon ma olõ, ja esiki tuud sai teedä, pallo kodoni maad om. Olõs kõrraga tuu pääle tulnu, et telefonist api otsi, olõs pallo vaiva är jäänü ja joba koton olnu. Vanastõ õks üteldi nii: ull pää, pallo vaiva. Ja kujoda ette, telefon näüdäs, kost kõgõ õgvõmb astu om.

Kõva seeneline essüs mõtsa är

Ütel aastal olf sääne lugu, et mi külä rahvas lätš peris bussiga mõtsa siinde. Mõtsan olf siini pallo ja korjajit kah. Egäüts nakaš hindäle parõmbat kotust otsma.

Nii juhtugi, et imä lätš pallo kavvõlõ mõtsa är. Vilisf ja hõigaš, a kiäki es hõika vasta.

Imä sai arvu, et tä om är essünü ja bussi manu tagasi ei mõista minnä. Nakaš joba hāmārās kiskma.

Imä kõndsõ edesi ja mõtõf, et kül kohegi õks vällä saa. Jõudsõgi lõpus mõtsatii pääle. Kai, kummalõ poolõ minnä. Sis tulliva sääl takast võõra

latsõ jalgrattidõga. Imä küsse latsi käest tiid. Latsõ olli väega abivalmi. Üts poiss andsõ imäle jalgratta, esi istsõ pakiraami pääle ja sõit latsi kodu poolõ lätš vallalõ. Imä jäi latsi poolõ. Latsõ lätšivä mõtsa bussi otsma.

Mõtsan kõik juba otsõva mu immä. Latsõ kuuldsõva hõikmist ja hõiksiva vasta. Nii saiva otsja ja latsõ kokku. Ku otsja latsiga kokku saiva, olliva nä latsi pääle pahadsõ, et näil om inemine kaonu ja latsõ lihtsälõ ullitäsõ mõtsan. Ku suurõ inemise arvu saiva, et latsõ olliva imä üles löüdnü, sai kõigil hää miil. Ütenkuun sõidõti latsi kodu, kost võeti mu imä pääle, ja sõit kodu võisõ alada.

Seniaoni pelgäs imä sügävälõ mõtsa minnä. Käü õnnõ viiri piten.

Kuis vorst kätte saia

Nakaš tulõma mu vanaimä sünnüpäiv. Nigu õks, olli suurõ valmistamisõ ussõ iin. Poodist olf vaia tuvva saladikraami, puuvilju, midägi soolast ja makõt kah.

Nii lätški vanaimä liina puuti. Ütest poodist võtsõ üte aša, tõsõst tõsõ.

Lõpus jäi viil üts puut, kost tullf osta lihakraami ja saladi sisse mænestki vorsti kah. Kauba iist mastu, võtsõ vanaimä asja kätte ja nakaš

autu manu minemä. Nigu kiustõ sattõ vorst üsäst maha ja viirdü autu ala. Vanaimä kumard ütelt puult ja kai tõsõlt puult, no kuigi ei küünü vorstini. Mõtõf, et sõit autuga vähä edesi, kül sõs saa vorsti kätte. Nii tegigi.

Ku vorst käen, nägi vanaimä, et timä kõrval saia autu, kon om juht seen. Tuu miis nägi vanaimä kumardamist ja vorstikacemist päält. Vanaimäl olf väega häpe. Naarat autujuhilõ, kobisi ruttu autulõ ja sõitsõ kodu.

Kotun kõnõf meile, kuis tä autu alt vorsti otsõ, ja lubasi, et ei lää mitte kunagi ilma kotilda puuti.

RUNTALI ROBERT

Latsilõ

Latsinuka toimõndaja:
Fastrõ Mariko,
tel 56 213 177

Latsinuka tugõja:
Eesti Kultuurkapitali
Võrumaa ekspertgrupp

Hahka värmi (kikka, tsiidso, pinikese) nimi om Hiiro. Tä hoit (kässä, kõrvu, käppi) vaihõl ütte umma (poiga, tallõkõist, kutsikat). Poja nimi om Mustu. Timä om värvilt (verrev, rohilinõ, must). Uma nime saigi tä (karva värvi, esierälise olõki, multigategeläse) perrä. Tälle miildüs väega (raamatut lukõ', piimä süvvä', ahju küttä'). Viil miildüs kassipojalõ (mürrädä', kõnõlda', mäletsedä'). Sakõstõ mäng tä (nutiktelefoniga, väiku pallikõsõga, triikravvaga). Tõnõkõrd tuu vana kass tälle mängmises (kängä, hiire, paki jogurtit). Noid saa vana kass (poodist, lumbist, nurmõ päält).

FASTRÕ MARIKO PILT

Vastussõ: 'tsiidso, käppi, poiga, must, karva värvi, piimä süvvä', mürrädä', väiku pallikõsõga, hiire, nurmõ päält

Võrokiilse multika', kildamängo' ja memoriini' latsilõ: wi.werro.ee/lastekas/

Soolaga pahalaisi vasta

No om käen. Vahtsõ ao inemisi jaos, kiä kõik uma elo latsõpõlvõst pääle õnnõ arvudi vai telehvoniekraani takan omma olnu, tetti kuritahtlinõ mäng, miä ai kait-sõlda hengekese kodosainu vaihõlt vällä. Peris elost võõrdunu inemise korjasõ telehvoniekraani päält eläjit, määndsit kutsutas pokõmonõs, ja säädvä hinnäst tuu man periselt ohto.

Varramba olli inemise vällänkäümisege harinu: käüti seenen, kofati mustikit, mõni käve kalla püüdmän. Vahepääl juhtu, et inemise lätši tõnõtõõsõlõ küllä. A kõik seo olf ammu.

Täämbäne inemine ei nõsta inämb telehvoniekraani küllest nõnna. Telehvon om nigu vahtsõnõ meecelelund, miä inemise iist kuulõ, näge ja kump. Tansaman Eestin kõndsõ üts teismeline pokõmonõ takan aiõn maja tõsõ kõrra aknõst alla ja sai vika.

Om trehvänü, et inemine kõnd, silmä telefoniekraani küllen, auto ette. Mullõ tulõ seo man silmi ette nigu õudusfilm, kon mudsolda, määndsegi viirusõ puult sandis tettü inemise kõndva kuristigust alla ja satasõ tõnõtõõsõ perrä tükese.

Ja ku ei sataki tükese, sõs midä sa säändside tsombidõga tiit? Bussi, pargipingi, uulid-sa, kõik kotussõ omma nõnna-

RUITLASÕ
OLAVI,
ilmasilmäjä

pite telehvoni külge kliipünüid inemisi täüs. Nigu kärbläselindi küllen, tuu vaihõga, et kärbläne saa liimilindi küllen arvo, et midägi om sitastõ, a inemine telehvoni küllen om uma telehvoniopõraatori puult pakudu ajusurmaga tävveste peri...

Pokõmoni omma nigu tehiseintellekt, miä lähembän tulõvikun inemise käest võimu üle võtt. Ku ei olõ joba võtnugi. Tehis- ja perisintellekt omma nii üttemuudu, et inemine ei tii näil inämb vaiht. Vabalt või Rõiva Taavi joba pokõmon ollaki, ja sama häste või presidentikandidaatõ hulgan joba mõni sääne olla. Mine tiä...

Üts võimalus esihindäs jäää om telehvon õkva parhilla är häõtä. Inne ku telehvon sukka samma tege. Üts piät lõpus pääle jäämä, rohkõmb valikit tan vist ei olõ.

Mul sai nutitelehvoni õigõl aol meren soolast vett ja lõppi maaha. Õkva inne pokõmonõ tulõkit. Või olf vindsõ kõgõpäält nakaš ekraan vilkma, sõs es tunnõ inämb laatjat är...

Suul mõidu aigupiten, a mõiksahe. Sõs lõpõf aparat mikrohvoni tüü är, es kuulõ inämb, sõs kattõ helü aigupiten är... ku viimäte tekõ kats kõrda vibroalarmiga prrr-prrr ja sõs olf toss vällä. Üttepite suur õnnõtus, a tõsõlt puult saa jälki kalla püüdmä ja siinde, mõnikõrd mustikit korjama minnä.

Tossu Tilda pajatusõ

Vanaimä ja hiire

Vanaimä tarõst kostõ paprõkrõbinat. Pojatütär trehväs tuud ussõ takan kuulma ja juusk vällä vanaesä mano, kes muro pääl vikatit pinse.

«Vanacsä, vanacsä, vanaimä tarõn omma hiire. Krõbis-tasõ mis jälle,» kaivas lats.

«Peläku-i midägi, latsõkõnõ,» trüüste vanaesä. «Vanaimä vaht Ameeriga siipi ja sääl man jõhkatas kompvekke süvvä. Tuu krõpin tulõ kompvegipaprist.»

Liivast pudõr

Sõa-aol olf elo väega vaenõ. Talomiis lätš laatu, osf kotitrevväs jahu: saa leeväpätsi kütsä ja jakkus suurõ perre viiele latsõlõ pudros kah.

Kodotii pääl vankrin koti pääl istõn mõtõf miis, mille taa jahu nii külm ja kalg om. Tullf vällä, et kaupmiis olf tälle jahu asõmõl liiva mõõnõ. Miil hapu: liivast putro ei keedä! Jahust ja rahast ilma, petjä kaupmiis umma tiid lännu.

Üts väiku trüüst olf: vast löüdü mõni ull pääle timä viil.

Kuuluda

Kuulutõsõ saatkõ
info@umaleht.ee
vai kõlistagõ
tel 78 22221

Müü

Telli Eesti lipu, mastivimpli ja lipumasti e-poodist: www.lipuvabrik.ee.

Kaal kaos kimmähe – avitas kodone tervüslük süümine. Tohtri kitvä hääs! Hinna nakkasõ pääle 6.90 €/kuu. Tulõ mano: www.erikorgu.ee.

Telli Uma Leht
Võromaalt peri
sõbralõ, tutvalõ
vai sugulasõlõ!

6 kuud – 6 €

12 kuud – 12 €

Vällämaalõ: 39-42€

Telli saa tel 78 22 221 vai
info@umaleht.ee

Telli Uma Lehe pdf
hindä meili pääle!

Ku om sääne suuv, kirota
info@umaleht.ee

Kaika suvõülikuul tulõ
12-14. põimukuul Tsiistren!

Suvõülikooli kavva ja
Tsiistre kandi tegemiisi kotsilõ saa lukõ
seo lehe sisemäidsi külgi päält.